

STARTSCHOT GEGEVEN VOOR DE DEELECONOMIE

De programmawet van 1 juli 2016 (BS 4 juli 2016) heeft de nieuwe fiscale regeling van de deeleconomie in het leven geroepen (zie ook Fiscale Wenken nr. 2016/22). De krachtlijnen van dit regime komen erop neer dat de inkomsten uit diensten die een particulier verricht voor een andere particulier via de tussenkomst van een erkend platform op een fiscaalgunstige wijze belast worden en vrij kunnen blijven van btw.

De concrete uitwerking van de deeleconomie liet echter enkele maanden op zich wachten. Met de publicatie van twee uitvoeringsbesluiten en enkele noodzakelijke verduidelijkingen in de vorm van FAQ's en parlementaire vragen, lijkt het erop dat de deeleconomie nu eindelijk van start kan gaan.

De deeleconomie, een specifiek belastingstelsel voor particulieren

Binnen de deeleconomie consumeren, produceren en verhandelen mensen onderling producten, diensten, kennis en geld. Vóór 1 juli 2016 werden de hieruit voortkomende inkomsten aan de gewone fiscale regels onderworpen. In het geval dat de inkomsten al werden aangegeven, kon dit leiden tot een taxatie aan 33% of zelfs aan de progressieve tarieven. Met de invoering van de nieuwe regeling voor de deeleconomie had de wetgever dan ook een dubbel doel voor ogen (MvT DOC54 1875/001, 23):

- Enerzijds de inkomsten die veelal aan de belastingheffing ontsnappen, uit een grijze zone halen;
- Anderzijds mensen een duwtje in de rug geven naar het ondernemerschap door hen de kans te geven om met een minimum aan formaliteiten een beperkte activiteit uit te oefenen.

Om deze doelstellingen te behalen werd zowel op het vlak van de directe belastingen als op het vlak van de btw een specifieke regeling uitgewerkt.

Inkomstenbelastingen

De winsten of baten die, buiten het uitoefenen van een beroepswerkzaamheid, voortkomen uit diensten die door de belastingplichtige zelf worden verleend aan derden, kunnen belast worden tegen het afzonderlijke tarief van 20% (tenzij globalisatie voordeliger is). Hierop wordt een kostenforfait van 50% toegepast, zodat de netto belastingdruk slechts 10% bedraagt. Merk op dat de belastingplichtige hierbij niet over de mogelijkheid beschikt om zijn werkelijke kosten te bewijzen.

Om in aanmerking te komen voor dit taxatiestelsel, moeten volgende voorwaarden cumulatief voldaan zijn (art. 90, 1° bis WIB92):

- De diensten worden uitsluitend verleend aan natuurlijke personen die niet handelen in het kader van hun beroepswerkzaamheid;
- De diensten worden uitsluitend verleend in het kader van overeenkomsten die tot stand zijn gebracht door tussenkomst van een erkend elektronisch platform of een elektronisch platform dat door een overheid wordt georganiseerd;
- De vergoedingen m.b.t. de diensten worden enkel door (tussenkomst van) het platform aan de dienstverrichter betaald of toegekend.

De specifieke regeling geldt enkel voor diensten. Het leveren van goederen valt aldus buiten het toepassingsgebied. Bovendien worden de inkomsten uit een verhuur of onderverhuur wettelijk uitgesloten. Het louter verhuren van kamers of appartementen komt dan ook niet in aanmerking. Indien de particulier echter ook bijkomende diensten levert bij deze verhuur, zoals bv. het schoonmaken van de kamer, het opmaken van de bedden of het serveren van een ontbijt, dan kan een deel van de prestaties toch genieten van het forfaitaire taxatiestelsel.

Wanneer de dienstverrichter één globale vergoeding vraagt, zowel voor de verhuring van de kamer als voor de bijkomende diensten, en indien de overeenkomst niet in een opsplitsing van de prijs voorziet, dan wordt 20% van de globale vergoeding geacht betrekking te hebben op de bijkomende diensten.

Voorbeeld

Een particulier verhuurt via een erkend online platform een kamer tegen een totaalprijs van 200 EUR. Deze prijs bevat eveneens een vergoeding voor ontbijt en onderhoud van de kamer. De overeenkomst bevat echter geen opsplitsing van de prijs van de huur en diensten. Bijgevolg wordt 20% van de prijs, of dus 40 EUR, geacht een vergoeding te zijn voor de bijkomende diensten. Het deel ten belope van 40 EUR kan aldus belast worden tegen het tarief van 20%, met een kostenaf trek van 50%. De resterende 80% of 160 EUR wordt geacht betrekking te hebben op de verhuur van de kamer en het aanwezige meubilair. Deze 160 EUR wordt overeenkomstig de gewone regels belast volgens de verhouding 60/40, d.w.z. 96 EUR (= 60% van 160 EUR) vormt een onroerend inkomen en 64 EUR (= 40% van 160 EUR) een roerend inkomen.

Opsplitsing zorgt voor interpretatieproblemen...

In het antwoord op een parlementaire vraag (Vraag nr. 1130 van 20 juli 2016) heeft de minister van Financiën bevestigd dat bovenstaande forfaitaire opsplitsing niet beperkt blijft tot het geval van gemeubelde kamers met bijkomende diensten.

De vraag drong zich dan ook op of dezelfde forfaitaire opsplitsing ook toegepast mag worden in het geval van een particulier die via een erkend platform met zijn eigen wagen deelneemt aan het vervoer van andere particulieren, en daarbij zelf als chauffeur optreedt. Er zou kunnen geargumenteed worden dat ook hier de totaalprijs opgesplitst kan worden in een gedeelte vergoeding voor de verhuur van de wagen en in een gedeelte (ten belope van 20%) dat slaat op de diensten als chauffeur. Vreemd genoeg stelde de minister in zijn antwoord dat een opsplitsing hier niet aan de orde is. Er moet immers worden vanuit gegaan dat de eigenaar van de wagen als chauffeur, dienstverrichter, één globale dienst verstrekt met zijn eigen wagen. Bovendien betreft deze niet-uitsplitsing hier geen mogelijkheid maar een verplichting (Vraag nr. 16727 van 22 februari 2017).

Grensbedrag van 5.100 EUR (aj. 2018)

Het fiscaal gunstregime is voor de directe belastingen slechts van toepassing zolang het brutobedrag van de inkomsten uit de deeleconomie in het belastbare tijdperk of in het vorige belastbare tijdperk een zekere drempel niet overschrijden. Het grensbedrag bedraagt 5.100 EUR voor aanslagjaar 2018 (wettelijk basisbedrag: 3.255 EUR) en geldt per belastingplichtige, niet per platform. Bij overschrijding van deze drempel worden alle inkomsten uit de deeleconomie, behoudens tegenbewijs, als beroepsinkomsten aanzien (art. 37bis, §2 WIB92).

Erkenning platformen

De nieuwe regeling van de deeleconomie heeft voornamelijk vertraging opgelopen omwille ten gevolge van de voorwaarde dat de overeenkomsten enkel tot stand mogen gebracht worden via een elektronisch platform. Dit platform kan de vorm aannemen van enerzijds een door de overheid georganiseerd platform en anderzijds een door de Koning erkend elektronisch platform. Een lijst van de erkende platformen zal door de FOD Financiën bijgehouden worden op haar website.

Het KB van 12 januari 2017 (BS 24 januari 2017) heeft intussen de voorwaarden vastgesteld om als elektronisch platform een erkenning te kunnen verkrijgen (nieuw artikel 53/1 KB/WIB92).

Eén van deze voorwaarden houdt in dat het platform ingericht is binnen een vennootschap of een vzw, gevestigd in de EER of in een staat waarmee België door een internationaal akkoord verbonden is. Daarnaast worden er ook voorwaarden gesteld in hoofde van de bestuurders, de zaakvoerders en de personen die bevoegd zijn om de vennootschap of vzw te verbinden.

In ditzelfde KB wordt ook verduidelijkt hoe een aanvraag tot erkenning moet ingediend worden.

Tarieven bedrijfsvoorheffing

Het KB van 12 januari 2017 heeft tevens de tarieven vastgelegd van de bedrijfsvoorheffing die door de platformen op de vergoedingen moet worden ingehouden. De opgenomen tarieven zijn van toepassing op de inkomsten die worden betaald of toegekend vanaf 1 maart 2017.

De bedrijfsvoorheffing bedraagt 10% van de bruto inkomsten uit de deeleconomie, of anders gesteld, van het bedrag dat door (tussenkost van) het platform daadwerkelijk is betaald of toegekend, verhoogd met alle sommen die door (tussenkost van) het platform zijn ingehouden.

Indien er een globale vergoeding wordt betaald voor verschillende diensten, bv. voor de verhuur van een kamer met ontbijt, en er hierbij geen afzonderlijke prijs werd bepaald in de overeenkomst, dient het platform een bedrijfsvoorheffing in te houden ten belope van 2% van het brutobedrag. Dit tarief houdt rekening met de veronderstelling dat 20% van de globale vergoeding geacht wordt te slaan op diensten die onder het toepassingsgebied van de deeleconomie vallen.

Fiches

Het erkende platform moet jaarlijks, per dienstverrichter die inkomsten uit de deeleconomie genoten heeft, een inlichtingenfiche opstellen. Deze fiche vermeldt o.m. de identiteit van de dienstverrichter, een omschrijving van de dienstprestaties, het bedrag van de ingehouden bedrijfsvoorheffing en het brutobedrag van de vergoeding.

Opvallend is dat niet enkel de inkomsten uit de deeleconomie moeten worden opgenomen, maar alle vergoedingen die betaald of toegekend werden via de tussenkost van het platform. Op deze wijze tracht de fiscus een beter beeld te krijgen van alle inkomsten die in het kader van de deeleconomie betaald worden.

De fiches en de bijhorende samenvattende opgave moeten uiterlijk op 28 februari van het jaar volgend op het inkomstenjaar elektronisch overgemaakt worden aan de fiscus. Het platform moet de fiche ook – elektronisch of op papier – aan de verkrijger van de inkomsten bezorgen.

Aangifte personenbelasting

De ingehouden bedrijfsvoorheffing heeft geen bevrijdend karakter. Dit brengt met zich mee dat de genietter de inkomsten ook zal moeten aangeven in zijn aangifte personenbelasting. Aangezien de regeling van de deeleconomie pas op 1 maart 2017 effectief in werking is getreden, zullen de inkomsten voor de eerste keer in de aangifte van aanslagjaar 2018 moeten vermeld worden (Bericht FOD Financiën dd. 01/03/2017).

RSZ

Voor zijn activiteiten binnen de deeleconomie is de dienstverrichter niet meteen onderworpen aan het sociaal statuut van de zelfstandigen (art. 5ter KB nr. 38). Op de hieruit voortvloeiende inkomsten moeten dan ook geen sociale bijdragen betaald worden. De niet-onderwerping aan het sociaal statuut van de zelfstandigen geldt echter enkel voor zover deze inkomsten het grensbedrag van 5.100 EUR (bedrag aj. 2018) niet overschrijden.

BTW-vrijstelling

Particulieren die binnen het stelsel van de deeleconomie diensten aanbieden moeten onder bepaalde voorwaarden geen btw-nummer aanvragen (art. 50, §4 Wbtw). Zij moeten dan ook geen btw-aangiften en klantenlisting indienen. Voor een bespreking van de regeling op het vlak van btw verwijzen we graag naar Fiscale Wenken nr. 2016/34.

Merk op dat het wetgevend kader inzake btw niet volledig gelijk loopt met dat van de inkomstenbelastingen. Zo wordt voor de bepaling van het grensbedrag van 5.100 EUR (aj. 2018) gekeken naar de behaalde omzet. Hierdoor dreigt de grens voor btw-doeleinden sneller overschreden te worden dan op het vlak van de inkomstenbelastingen. Een uitzonderlijke overschrijding van dit bedrag met maximum 10% blijft op btw-vlak dan weer zonder consequenties. Het grensbedrag wordt bovendien enkel per kalenderjaar beoordeeld, terwijl inzake directe belastingen gekeken moet worden naar zowel het lopende als het voorgaande belastbare tijdperk.

Om de belastingplichtige ook op btw-vlak wegwijs te maken, publiceerde de administratie op 8 maart 2017 een FAQ inzake btw. Hieruit kunnen we concluderen dat de voorwaarden voor een btw-vrijstelling heel strikt geïnterpreteerd worden. Zodra overeenkomstig de btw-wetgeving een btw-identificatie vereist is, kan de particulier op het gebied van btw niet meer genieten van de regeling van de deeleconomie, en hoeft het drempelbedrag niet meer getoetst te worden. Mogelijks kan de particulier dan wel nog steeds genieten van het fiscale regime in de personenbelasting.

Het startschot is nu wel gegeven voor het nieuwe fiscale regime van de deeleconomie, maar het moge duidelijk zijn dat van de oorspronkelijke doelstelling om een eenvoudige regeling uit te werken, niet meer veel overblijft...

Els Van Eenhooge
Julie Vantomme